

Коммунистар көбүлээнин эринэн

БОЛУТУР наһилээгин үлэһиттэрэ ССРС 60 сыла туолуутун сыйып ситиһилэрдэх көрүстүлэр. Үтүү малары ылым уонна государственнэ туттары 1982 сылаабын былааннара туһааннаа-рымнан 104,8 уонна 105,7 сырыһыан толорулууну-лар, 1981 сылаабытаагар 3,1 тоннаан элбэх эт собоһуопкаланна.

Ити ситиһингэ сүөхү иттиһиттэр ор сылларга үлэһиттэр коммунистар М. Д. Гермогенов, Г. Г. Дьячковская үтүөлөрө-өтөлөрө кырата суох. Михаил Денисович би-ини «Юбилейный» ферма-да харабыллыыр, оттон Гаврил Гаврилович эби аһылгы бааһыннар. Ки-нилэр сүрүн үлэлэрин таһынан политинформа-тордар быһыыларынна гермаа үгүс өрүттэх и-тэр үлэни ыстыһаллар, бу күнүргэ ССКП Кэни Комитетин сэттиһиттэ-ри (1982 с.) Пленумун, Москвада ССРС 60 сылы-гар аналлаах юбилейнай үөрүүлээх мунунах тү-мүктэрин сүөсүһүттэргэ быһааран өйдөтөллөр.

Ада көлүөнэ үтүө үгэс-терин утумнаан, ССКП чилиһингэр кандидаттар Николай Восников уонна Федот Федотов юбилей-даах сылта Кыстык Кут-да ферматыгар ыамыны-сытынан тахсыбыттар. Киинлэр үлэһиттэр кол-лективтара үтүү ыаһы-на уонна ыччат сүөхүнү төлөһүтүүгө отделение-ра үчүгэй көрдөрүүдөннэ. Совхоз киин аппаратыт-тан производствода чуга-

наан отделениега үлэһиттэр кырыбт ветеринарийнай ырач, коммунист Варвара Ивановна Николаева — сүөсүһүттэр истиг сүбө-һиттэрэ, айаас настав-никтара. Оттон опыттаах бостууктар Егор Егорович Васильев ыччаттары сүө-сүһүт чыччынга суох идэтигэр кыһамнылаах-тык уһуулар, нэһиликка общественнай бөдөргөтүүгэ ДНД на-чалыһыттан быһылыһыттан активнайдык көмөлөһөр.

Карл Маркс аатынан совхоз маннаабы отделение-та, Амма өрүс хочо-тугар озорор буолан, сүө-хүгэ туруктаах аһылгы бааһын төрөһиттэ, сир-тэи үүнүүнү ылымны үрдэтүүгэ элбэх резерва-лэрдээх. Ону кэиннэп сылларга туорахтаах културалар дьору-с быһыыларыннан, хап-пыһыта олохтоолор баа-һыһыттан балаһа үү-нүү комуллар буолан өрө көрдөрөр. Сир-и үөлсүттэххэ, уоһуу-таа, ыһыһы салгыт-ка-п-тэттэххэ биһити өт-бурбут киһи эройи чөхчү төлүүр кыһа-ла-рын ыалларбыт аммалар да холбурдара итэ-дэтэр. Бу салаага үчүгэйди-к үлэһиттэр дьоннор биһи-хэ суох буолбатахтар. Хо-лобур, коммунист Инио-ментий Кузьмин салайар оқуруоттуттара хаппы-ста кубагана суох үүнүү-түн ылар ситиһи эр-дэлэр. Опыттаах механиз-атор Михаил Михайлович Дьячковский аастыт кү-һүн 210 гектардаах баа-һына гектарын ахсыттан 13-үү центнер толуу ас-

таах туорабы комуллар оройуонига бастыг көр-дөрүүлэринэ. Үйө чыччы-рин устата тиһир көлө таһынын иттиһиттэн араарбатах бу ту-таах, малды үрдүк онго-румтуксу, үлөз дьинг-чаччы коммунистическай сыйыһы көрдөрөр. Киһи аастыт сылаабы былаа-нын болдоһун быдан иһиннэ икки бүт толор-бута.

Коммунистар уоллу-аралы Гермогеновтар — эмиэ иһин туттар дьон-норбут, өтөргө дылы, киһи фигуралар. Киһилэр трактордарын куруутун саахала суох үлэһиттэр.

Ситиһилиһиннэ тыра-дыр сага, үрдүк кыр-дыларга дьулуһан, от-деление механизатордара быйылгы кыстыкка тек-никаны туһаны келүү-бүн үрдэтэргэ бэйэлэри-гэр үрдүк эбэһэтэлиги-бөни ылымна, оройуонига бары биһир идэлэһтэри-гэр ыһыры таһааран үлэһиттэр.

Болутур эдэр ыччата ударнай үлэ эстафетатын ара көлүөнэ чулуу пред-ставителлэриттан — аа-тырбыт сыгыһыт, Со-циалистическай Үлэ Ге-ройа Р. И. Константинов-тан, чулуу сүөсүһүт З. И. Бельхан, колхозунай тутуу ветераннара Г. А. Михайловтан, К. С. По-ловтан уо. д. а. туһу-тара. Ити ытыктабыл-лаах ветераннар сүрөх-төрүн баһыһынан, күүстэ-рэ кыайарынан билгити да-баһы туһалы, көмөлө-һө олохтоолор. 86 саастаах коммунист Роман Инио-

вентьевич Константи-нов, Одыулуун кыр-дыаастарын бачыһына-рын өйөөн, аастыт сайын таһыттар Амматын хочо-тугар 6 тонна бастыг хаччыстылаах оту чөм-чөтөн, күрүлээн туттар-чыта. Ытык кырдыаас-быта. Ытык кырдыаас-бур-сохонугар сыарға, ынах-балды, чурумчу, ынах-ыһыр олоһос, о. д. а. кырдыаас баһыһынах төрө-курдуу наадалаах төрө-лэри онорорун кубулу-лат, ардыгар үөр сылы-ны кэрийэн салайааччы-ларга, туһааннаах үлэ-һиттэргэ наадалаах сүбэ-лэри, ыһыһылар онорор. Эмиэ кырдыаас ком-мунистар, үлэ ветерана-ра Д. Т. Аверинская, «Вочуот Знага» орден ка-валера П. К. Дьячков-ская, култура үтүөлээх-үлэһитэ Е. С. Дьячкова-ская, нуруот үөрэһири-тин туйгуннара П. М. Ва-сильев уонна И. Н. Тобу-роков нэһилик общес-твеннай-политическай оло-вор, үүнэр көлүөнэни коммунистическай итти-гэ активнайдык кыттал-лар.

Ити курдук, коммуни-стар көбүлээһиннэринэн, производство бастыг на-рын холбурдарынан, кырдыаастар сүбэлэри-ни болутурдар юбилей-даах сылы ситиһилээх-тик түмүктээн пиялкетка өссө эппиттэххэ, быһа-рылаах үһүс сылыгар үктэһиннэр. ССКП КК сэттиһиттэри (1982 с.) Пленумун уураахтарыгар эппиттээн, «Чистэһи-ни, хайабылы — үлэ быһыһынан!» дьин де-визтээх москвичтар сага бачыһынарын өйөөн, ки-нилэр үүмүт дьылга өс-сө түмсүүлээхтик, тэрэ-һиннээхтик үлэһиттэргэ со-руктааналлар.

М. ДИОДОРОВ,
партийнай
төһүтэ секретара.

Райсовет исполкомугар быһаары туолуутун хааччы бататын иһин

Чурапчы сельсоветын исполкомун 1982 сыл олун-нун 24 күнүгэ быһаарыһынан Ада дойдуну кемүскүүр Улуу сэрин кыттылаахтарын, персо-нальнай пенсионердары, коммунальнай өнөһөн ту-нальнай пенсионердары, коммунальнай өнөһөн ту-нальнай пенсионердары, коммунальнай өнөһөн ту-нальнай пенсионердары отук маһынан хааччыһыта лес-банааччылар отук маһынан хааччыһыта лес-банааччылар отук маһынан хааччыһыта лес-

пункт административнай иһингэр чопу соруктар туруорулуубуттара. Народнай контролердар иһи олоххо киһирэн иһинтин бэрэбэркэлэтиллэр.

1982 сылга лесопункт 244 ыалга 3422 кубометр отук маһы киллэрэн ахсыһы ортотугар дьэри былааннаах соруудабын 51,8 арз бырыһыан толордо 138 ыалга мас өссө да киллэриллэ иһин. Ити үрдү-нэн лесопункт, былааны толорбут атын ылаары-алтынны — сэттиһи ыларга 2131 кубометр от-алтынны — сэттиһи ыларга 2131 кубометр от-алтынны — сэттиһи ыларга 2131 кубометр от-

Саһааны ыалларга киллэрингэ уочарат олохто-мотох. Үгүстэргэ нуормалаах мастарын аһардыта арз бэриллэр. Онон сорохтор атын төрөһиттэргэ отук маһы атылаһаарга күһэллэһиннэр. Ити ту-һунан райсовет исполкомугар тийэ үгүс үнөһүлэр киһироллэр.

Лесопункта гражданнын киһирэр үгүсүлэри, сайабыллыһыналары уонна суруктары регистри-циялыыр сурудаал олохтоомотох. Хаһык да-уочуот, ирдэбил, хонтуруол өнөһүлүбүт. Ол түм-гэр лесопункт хонтуруоттар отук мас киллэртэ-р-из көрдөһөөччүлэр хастыһа да кырыһыһытара үкү-гөр тугу да ситиһпэккэ төһүүлэри, эрөһтөөһүлэри тахса турар.

Соторутаабыта райсовет исполкома лесопункт начальнига Г. Н. Евграфов отчуотун иһиттэ. И-полком нэһиликнэһиннэн отук маһынан хааччыһы-былаанын тохутуун, хаһаайыһыттан төрөһи-лэргэ маһы көтүлэ суох атылаһыһыттан, коллек-тивка үлэ дьисциплиниһитин бөдөргөтүүгэ была-наах үлэни ыһыһыттан иһин таһ. Евграфов кытаанах быһаары биһирэ иһиннэ нэһиликнэ-ни оттугунан хааччыһыта быһаарыһылаах даһа-лары ыларыгар соруудахтаата. Онон Ада дойдуну кемүскүүр Улуу сэрин кыттылаахтара, аһа-лчтара, өлбүт буйуттар көргөттэри, персональ-пенсионердар бастагы уочарат хааччылаахт-тар дьин ыһыһына.

Исполком нуруот үөрэһириһитин отдуу-ла баһыһа, райсовет исполкомун култура от-дын, киносеть салайааччыларын отук мас иһи төлөбүрү кэмингэр онороллоругар, сайааһалар то-лан иһинлэригэр кытаанах хонтуруолу олохту-ларыгар эбэһинэстэтэлээтэ.

ССРС АЛТА УОН СЫЛА Лекциялар, дакылаамтар, бэснэдэлэр биримиринэй тематикалара

ССРС 60 сыла туолууттар аналлаах Кремльгэ үөрүүлээх мунунах түмүктэрин туһунан.

ССРС төрөһиттэ—ССКП ле-нинскэй национальнай полити-катын өрөһөдөөһүнэ.

Марксизм-ленинизм аан дой-дуну революционнай уларыта тутууга национальнай боппу-руос ылар оруолун уонна мис-сэтин туһунан.

Национальнай политика ле-нинскэй принциптэра.

ССРС төрөһиттэ—социа-листическай федерализм туһу-нан В. И. Ленин идеяларын олоххо кырыһытэ.

60 сыл устата ССР Союзтара сайдыһыттан сүрүн түмүктэра.

Сайдыһылаах социализм тупсары—билиһини кэрдикс кэмгэ партия уонна нуруот үлэлэрин сүрүн ис хоһоон.

Национальнай боппуруоһу социалистическайдык быһа-рыһа партия салайар, сүрүн-нүүр оруола.

ССКП — интернационалистар партиялара, Советскай Союз бары национальнар уонна на-родностарын биһир кыһыл бо-лууларын, сомоһолоһууларын тыһыһаах кэстүүтэ.

Рабочай кылаас—нуруоттары интернациональнай сомоһолоуу

түмүү баһыһыттан-көһүлүүр күүһэ.

ССРС нуруотун хаһаайыһыт-батын биһир кэлиһи комплексын сайдыһыта.

Элбэх национальностооах со-циалистическай култура чөл-пөһө сайдыһыта.

Советскай нуруот—дьон са-на историческай общностара.

ССРС—биһити Ийэ дойдубут бары нуруоттары социалисти-ческай Ада дойдубула.

Советскай Союз бары нация-ларын уонна народностарын дэгиттэр сайдыһытара уонна чугасаһыһытара.

Нуучча тыла—улуу быраат-таһы тыла.

ССРС Конституцията—совет-скай общество национальнай, государственнай төрүттэрин бөдөргөтүүгэ беден эрксээһи.

Нуруот уонна партия биһир кыһыллар.

Билиһини кэрдикс кэмгэ ССКП национальнай полити-ката.

Хас биһир республика (кыраай, уобалас, оройуон, үлэ коллектив) Ас-үөл програм-матын толорууга кылаата.

Транспорт үлэтин тупсары —сүһүн суолтаах экономи-

ческай уонна социальнай со-рук.

Идеологическай маассабай-политическай үлэни тупсары суоллара.

Советскай дьону интерна-ционализм уонна советскай патриотизм тыһыһыттан итти.

Советскай Сэбиллэһиттэх Күүстэр — интернационализм оокуолата.

Бары национальностар үлэ-һиттэра общественнай уонна государственнай дьылаалары салайыһыта кыттыһытара.

Үлэз дьисциплиниһини уон-на тэрэһиннээх буолууну күү-һүрдүү—XI пиялкетканы то-лоруу дьонун суолтааах усу-луобуйата.

ССРС—эйэ уонна нуруоттар кэһүлэрин улуу дьылаала-рын тирэһэ.

Социалистическай довордо-һуу—аан дойдутаагы сыйыһа-наһыһылар сана тийтэра.

Социалистическай довордо-һуу дойдубуларын экономичес-кай интеграцияларын салгыы сайыһытара.

Империализм кимээһиниттэн социализм көмүскээһин — социалистическай довордоһуу сүһүн суолтааах соруа.

Эйэни уонна тыһааһын сым-наһыһын бөдөргөтөр иһин

социалистическай довордоһуу сорунуулаах охсуһуута.

Нуруоттар колониализм суох онгорор иһин, киһилэр босхолонууларын иһин охсу-һууларын өйөөһүн — ССРС по-литикатын халбанаабаат курса.

Блоктарга холбоспот буолуу хамсааһына аан дойдутаагы быһыһы-майгыны чэбдигир-тингэ киллэрэр кылаата.

АХШ агрессивнай курса — тыһааһын уонна аан дойдуга суоһааһын источнига.

Билиһини империализм реак-ционнай, нуруоттары утары турар ис помоһо.

Сага сэрэһини күөртөөччү-лэри тохотуу—бары нуруот-тар модьуйуулаа.

Советскай Союз эйэлээх са-на инициативалара.

ВАМ уонна Саха сирин Со-буруу өттүнээһи ТПК—биһити дойдубут нуруоттары довор-доһууларын тутуулаа.

Саха сирэ ССРС нуруотта-рын быраатты кэргэһиттэргэ.

Биһити оройуонмут (куорап-пыт, бөһүөккит, сэлэһи-һэбэт) 1983 сылга—уон би-һирэ пиялкетка сүрүн сылыгар.

Саха АССР чөлпөһө сайды-

та—ССКП ленинскэй нацио-нальнай политикатын өрөһө дөөһүнэ.

Саха АССР үөскээһинэ уон-на ситиһилээхтик сайдыһы-Владимир Ильич Ленин идея-ларын тыһыһаах кэстүүлэра.

Улуу нуучча нуруотун уонна ССРС атын нуруоттары бы-раатты көмөлөһө—Саха АССР оноруулаах күүстэрин сайы-нарыһа быһаарар суолтааах фактор.

Республика кыһыл аһа-лаах интернациональнай үлэ-һит коллективтарын опыта-рын—олоххо.

Уһук Хотуту сир кыра ну-руоттары социальнай-эконо-мическай уонна культурнай туругурдууга ССКП опыта.

Хотуту сир үлэһиттэрин ту-һугар партия уонна прави-тельство сага кыһамныһытара—ленинскэй национальнай по-литика чабылхай кэстүүтэ.

Республика үлэһиттэрин ССРС нуруоттары ленинскэй довордоһууларын тыһыһыттан итти — партийнай төрөһиттэр сүрүн суолтааах соруктара.

Саха сирэ сайдыһыттан туһу-ар партия уонна правитель-ство кыһамныһытара улар-най үлэһиттэрин эппиттэри.

Саха сирин айылгытын баа-һын бүтүннүүтүн—хаан-уруу Ада дойдуну туһатыгар.

Ас-үөл программатын толо-ууга—мунутуур болорому-уонна кыһамныһытара.

САГА КИРБИИЛЭР ЭБЭЭНИНЭСТИИЛЛЭР

Оскуола олобо

Оройуон нуруотун үе-биринтээх миэстэбэтик-разиритин үлэһиттэрэ юбилейдаах сылы ычча-ты коммунистическай-дыты итингэ балаача си-тиһиллэрдээх түмүктээ-тилэр. Ааспыт үөрэх дьыалы түмүгүнэн ос-куолаларга үөрэти билли 3,6 бырыһыанга тэннэ-рита. Диринг, Бахсы, Му-тудай орто, Одьулуун, Соловьев, Хадаар, Чакыр, Чурапчы абыс кылаа-лаах оскуолалара уонна интернат-оскуола кылаас-ка иккис сылга хаалы-ны туораныттар. Үөрэ-нээччилэр үс гыммыт бирирдэр ивэр «5» уонна «4» сыналаларга үөрэм-ниттэрэ.

Оскуолалар икки арды-ларыгар социалистичес-кай куоталаһыта Ди-ринг, Сылан уонна Ха-тылы орто оскуолалара ор-дук үчүгэй көрдөрүүлэ-нилэр. Оттон абыс кы-лаастаахтарга Одьулуун, Болтоно уонна Соловьев оскуолалара үс баста-мы миэстэни ыллылар. Ос-куолада кириэн инни-нээби састаах оҕо үч-реждениеларыттан Одьу-луун, Амма, Арыылаах, Хоптоҕо, Хайахсыт уонна Чурапчы 1 итингэ 2 №-лээх дьааһыла-садтара ордук үчүгэйди үлэлээ-тилэр.

Оройуонга бүтүүн ор-то үөрэхтээһин ситиһи-лээхтик олоххо киллэри-линна. Ааспыт үөрэх тылыгар ахсыс кылаа-ны бүтүрбүт оҕолор үө-рэхтэрин, сүнньүнэн, бары сылаастылар. Ахсыс уонна ахыс кылаастары кимнэр бүтүрүп көрдөрүүтө ту-пур. Ол курдук, ахсыска үөрэммитэр 90, оттон онустар 83,9 бырыһыан-нара кылаастарыгар хаа-лыта суох үөрэнэн бү-түрдүлэр.

Кэлин иккис сылга 407 үлэһит ыччат орто үө-рэхтэрин хабылына. Ки-риллэртэн 144-төрө сити-хотуу аттестатын ыллы-лар. Үлэһит ыччаты үөрэттэ оройуонга ыччыры таһаарыт Сы-лан нэһилиэгиттэн ити кэмтэ 22 киһи орто үө-рэхтэри бүтүрдэ. Эмэс ити курдук, Чурапчы уонна Одьулуун селесоветтара су дьыалада балаача тэ-рээһиннээхтик үлэһит-лэр.

Үөрэтин-итингэ проце-һа таһаардылар таһым-нарыгар таһаарылларын туһугар утумнаах үлэ ыллылар. Үөрэтин ка-бинетнай систематын Сы-лан, Диринг, Хагылы, Одьулуун оскуолалары, интернат-оскуола, о. д. а. педколлективтара кө-лүүстээхтик туһаналлар. Су үлэ салгыы тупса-быллар. Ол түмүгэр рес-публикатаагы көрүү-кө-түрскэ Сылан уонна Одьулуун оскуолалара

Сайынты сүнньала-ны уонна үлэни тэ-рийингэ Хагылыттан Г. Н. Аммосов, Бахсыт-тан Д. А. Абрамов, Ди-рингтэн С. Е. Федосеев, Болтонотон В. М. Жир-нов, Одьулуунтан А. Г. Табышев, Арыылаахтан К. Н. Демьянов уо. д. а. онтууластар бааллар.

Быйыл орто оскуоланы бүтүрбүт 350 выпускник-тан билигин 317-лөрө производствода тахсан үлэһити сылдыллар. Ити, биллэн турар, үчүгэй суох көрдөрүү. Онуу бүтүрбүтүртэн 37 ыччат үрдүк үөрэх заведение-ларыгар киридилэр. Онуу-ха ордук үчүгэй бөлө-мнээхтэрин Диринг, Сылан, Чурапчы орто оскуола-ларын уонна интернат-оскуола выпускниктара көрдөрдүлэр.

Нуруот үөрэтиритин үлэһиттэрин иннилэртэр билигин даҕаны быһа-рыһыт эрбэр кэкс бөч-чүмнээх сорукар турал-лар. Ону оскуолалар пед-коллективтара үчүгэй-дик өйдүүлэр. Олору ба-рыларын бэлэтиги бар-баһа, Ас-уөл програм-матыгар мыйылыбыт биһир боппуруоска тох-туоҕу бадарыллар. Били-гин оройуон сорох нэһи-лиэктэригэр учууталлар олоһор дьыһан молот-тук хаачылан олоһол-лор. Холобур, Хайахсык-ка, Сыланга, Бахсыга, о. д. а. Оһон оройуон соххостара, салайар ор-ганнара маннааха кө-мөлөөллөрө наада. Бу-таа сиригэр ыччаты ин-тин салаастыгар үлэһи-түрдүк квалификациялаах специалистары олохсутуу төрүтэ.

Р. САВВИН,
профсоюз райкомун
председателя.

БАСТЫҢ ПОЧТАЛОРКА

Чурапчы сэлэһиньэти-нээби Сокольников уон-на Сима Сергеев аатта-рынан уулуссалар олох-тоохторугар комсомолка Татьяна Федорова поч-таны суһаллык тир-тэ-дар. Киһи Сага дьыа-һа нэкс дохоту киллэр-соруларын 3,7 бырыһыан-уоһарда.

С. ДЯЧКОВСКАЯ.

лыгар биһир ыйынан уру-таан үлэһиттэ. Били-гин манна күннэ ыла-вожунаа 2 деагертэн ор-дук үрүн илгэи ыла-лар. Фермада ынах тө-рөөһүө садалаана, үүт-ас өссө эбиллэрэ күүтү-лэр.

Кыргыттар бары оҕо-эрдэхтэригэр үлэни та-һы, сыаналы улаан-пылгара. Группкомсорг, сельсовет депутата Да-рия Софронова аҕата Иван Иванович—совхоз төрүү рабсала, иингэ—манньыксыт. Мария Дьячковская аҕата, ин-нобай Рязокевич, 17-сыл биригедьирдээһигэ, «Со-уот Энага» орденка-валера. Надежда Луки-налаах 13 биһиргэ төрө-сүттэр, аҕалара, Дми-ри Константинович, респуб-ликара 1979 сыллаахха иккис миэстэлээх сир-хорутааччы. Быйылгы-тан фуражырынан үлэ-лээн эрэр Якутскайдаа-һы тыа хаһаайыстыба-тын техникумугар кө-төхтөн үөрэнэр Виктор Андреев аҕата, Инно-кентий Сидорович, эмэ-тарбахха баттанар үлэ-һит, иингэ—Герой-ийэ.

Фермада уу баһааччы-нан совхоз 1961 сыллаа-һы чемпион шофера А. А. Сокольников үлэһит. Кыргыттар киниэхэ мах-таллара улахан.

Ити курдук эрдэр коллективтара бары су-болорун, дулуурдарын холбоон, аҕа көлүүнэ үлэһэ үтүө үгэстэрин утумнаан үрүн илгэ үр-дук кирбиһилэрин ыла-рин охсуһар. Улахан Сыһы—«Юбилейнай»—«ЫБСЛКС 60 сылы» эс-тафеталара — эрэллээх илиилэргэ.

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат аналл. корр.

СНИМОККА: Эрилик Эристин аатынан совхоз паркомун секретара Н. С. Дмитриев «ЫБСЛКС 60 сыла» ферма манньык-сыттарын кытта көпө-төр.

ОРОЙУОННА БЫ-ШТАВ.

тар ордо үүттэрин госу-дарствода туттардылар. Оһон Хоптоҕо кырдьа-бастара оройуонга ик-кис миэстэлэнилэр.

Итилер тустарынан со-вет председатели В. В. Михайлов соторчуаагы-ытык кырдьаастар ин-нилэһиттэригэр оҕуоттаа. Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Үрүн илгэ маастардара

Арена дьүөгэлэрэ Елена Григорье-ва үүтү-аһы быһа түп-бөт тулутар туруулаһан үлэлээбиттэрэ. Саас, от-мас быстытыгар, көөн-нөрбөҥө талаары кыр-баан булжуйан сиппит-тэрэ, ынахтар килтэ-чи уойбуттара, төрөлкөй төрүүбү, үүт-ас бөһөнү биэрбиттэрэ. Ити сыл коллектив фуражнай ынах ахсыттан 2447-ки-кг үүтү ыахтааһын аһа-ры толорбута. Татьяна Ксенофонтова аата оро-йуон, республика чулуу манньыксыттарын ах-сааннарыгар кириситтэ. Комсомолкалар үһүөн ССКП кэкситигэр үүм-мүттэрэ.

Сотору Елена Григо-рьева ССКП обкомун чи-лиэһиттэр кандидатынан талыллыбыта, шэфтээх Нерюнгри куорат лауреа-тынан буолбута. Арена-лаах Елена билигин Вла-говеценскайдааһы тыа хаһаайыстыбатын инсти-тутун студенткалара, от-тон Татьяна Казанна хитик-технологическай институтка үөрэнэр.

Үлэ эстафетатын эдьийиттэн Наталья Ксенофонтова, атыттар-тан Мария Дьячковская, Надежда Лукина, Дария Софронова, Дария Ксено-

фонтова, Прокопий Пота-пов туһууттара. Ферма старшайынан Мария Оли-пова аһаммыта. Киһи би-лигин райсовет депутата.

Наталья—оройуон бас-тыг манньыксыттарыт-тан биһирдэстэрэ, «Үрүн илгэ гвардеецтара» дин ыччаттар республикатаа-һы хамсааһыннарын сир-рай куоталаһааччыла-рыттан биһир үрдүк көр-дөрүүлээхтэрэ буолбута. Комсомолка 1982 сыл уон-ыйы түмүгүнэн ынаһын ахсыттан 3800 кг үүтү ыабыта уонна үлэ эста-фетатын балтыгар Варя-га туттарбыта. Наталья билигин СГУ-тын тыа хаһаайыстыбанын фа-культетыгар киһир бэ-лэмнэни курска үөрэнэ сылдьар.

Герой-ийэ Александра Николаевна уонна дьы-карган ааа баһылыга Николай Егорович Ксе-нофонтовтар эмэс бу ферма тутуах үлэһиттэ-рэ, элэлэр эйэрэс на-тавниктара.

Ферма коллектива 1977 сыллаахха фуражнай ынах ахсыттан 2703-түү кг үүтү ылан оройуон-га бэйэтэ олохтообут ре-кордун 1981 сыл түмүгү-нэн 209 кг тупсарбыта. Былырын пятилетка үһүс, быһаарылаах сы-

совхоз 71,6 уонна Эри-лик Эристин аатынан совхоз 37 бырыһыан то-лортоотулар. Итинэн оро-йуон үрдүнэн 2414 тонна эбии аһылык бөлөмнэ-ниэхтээбэ баара-суоҕа 74 бырыһыан толорулунна.

Бөлөмнэммит аһылык бу көрүннэрин да сүөһү айаҕар тиэртин ырааһы-нан ситэтэ суох.

Иккиһинэн, миэстэбэ-тиэллибит эбии аһылык ырыбатыга, бөлөмнэ-һингэ отделениелар ах-сын аналлаах ээнолар кыайан тэриллибитилэр.

Билигин туругунан Карл Маркса 5, Субуруускай-га 2, «Чурапчыга» 2 уон-на Эрилик Эристингэ биһир ээно баара биллэр.

Оройуонга ыгыры-лаах Н. С. Говоров ээно-тун бачыма сир ах-сын кизиник өйөммөтө.

Үсүһүнэн, ударнай ый-га шэфтээх тэрилтэлэр көмөлөрө мөлөхтүк тэ-рилинэ. Ол, сүрүннээн, киһилэргэ чопчу сору-дахтар тэриллибиттэхтэ-риттэн таһаарылына.

Совхозтар директорда-ра, отделениелар управ-

КЫРДЬАБАСТАР КӨМӨЛӨРӨ

һүннэртэн 22 тонна оҕу-чөмчөһүтэ. А. К. Пес-терев, Д. А. Илла-рионов, Н. Г. Родионов уонна И. Д. Кузьмин ок-ко сорудахтарын икки-лики бүт толорбуттара. Сэттэ уон биэс састаах А. К. Пестерев 200 устуу-

ка кыраабылы, элбэх атырлаах уонна хотуур уктарын огорон совхоз-ка, эмэс улаханник кө-мөлөстө. Кырдьаастар элбэх сыарбаны, кырдьа-һи онордулар, ынах быа-тын каттылар, ынахтаах-

(Бүтүүтэ. Иинин хы-һыат 1982 с. 157 №-гэр, 1983 с. 1 №-гэр көр).

АРЫН, КЭРЭ ааттаах Н. Үрүн Күөл бөһүө-лэгэр абыс Герой-ийэ олоһор. Киһилэртэн үстэ-рип оҕолоро биһиги бү-гүн көпсүпүр комсомоль-скай-ыччат фермабыт чилиэһинэрэ. Улахан Сы-һы. «Юбилейнай». Бү-гүнгү аата—«ЫБСЛКС 60 сыла».

3. ЭСТАФЕТА—ЭРЭЛЛЭЭХ ИЛИИЛЭРГЭ

А. Т. Кузьмина түөрт сыллаарыта доросбу-һыттан манньыксыт-тан уурайбыта, Эри-лик Эристин ааты-нан совхозка инструктор-наставник буолбута.

Ити иининээби сыл Диринг орто оскуолатын бүтүрбүт Татьяна Ксено-фонтовада совхоз салал-тата Агафья Тарасовна ынахтарын тутарга итэ-рлэбитэ. Оройуонга, рес-публикада сураһырыт биллэһилээх маастары солбуйуу улахан эппиэ-тинэстээһиттэн кысча-һыа санаабыта эрээри, тупсуп тингээһлэрэ үчү-гэй ынах буолар чинчи-лээхтэригэр эрэммитэ, үлэлээн холонон көрөртө быһаарыммыта.

Ити сыл кыстыгар сүө-һү аһылыга тардыс этэ, ынахха мунутаан 3 кг от тиксэрэ. Татьяна уонна

Общественная сүөһү кыстыгар—бүтүүмүт кыһамнытын!

УДАРНАЙ ЫЙ ТУГУ КӨРДӨРДӨ?

Сүөһүтэ эбии аһылыгы бөлөмнэһингэ сэттиннэ 18 күнүттэн ахсынны 18 күнүгэр диэри оро-йуонга биллэриллибит ударнай ыйга барыта 1786,5 тонна эбии аһы-лык: дулҕа 1402, хоһуу 22, күөл быһыла 23, ла-һыкта 33 уонна талах мөксөтэ 286 тонна уо. д. а. бөлөмнэһинэ, 74716 устуука эһиэралнай брикет онго-һулуна.

Былааннарын Субу-руускай аатынан совхоз 13,5, «Чурапчы» совхоз 86, Карл Маркс аатынан

Хоптоҕо В. В. Михай-лов председателлээх кыр-дьаастар советтара үчү-гэйдик үлэһит.

Совет тэрийиитинэн ааспыт сайын совхозка 280 тонна от соҕуотупка-ламмыта. Дмитрий Ива-нович Дьячковская бэйэ-тин ыччаттарын көмөлө-

(Бүтүүтэ. Ийин ха-
ймаг 1982 с. 157, 1983 с.
1 №М-гэр көр).

МЕЩЕРЯКОВ УОННА ИЛЫЧ

Н. Л. Мещеряков 1891
саллаахха Петербурга
рабочайдар Вечерне-Вос-
кресной сексуаларыгар
Н. К. Крупскаяны кытта
бииргэ үлэлэбит. Кийн
кэргэнэ буолбут Анна
Ивановна Чечурина (Ме-
щерякова) Надежда Кон-
стантиновна чутас дьүө-
лгө, рабочайдарга кийн-
тэ таһааччы-библиоте-
карь эбит. Н. К. Круп-
ская кэлин «Ленин тулу-
дан ахтыллар» дьин кий-
гэттигэр (партиздат,
1933 с., 53 стр.) ол сылла-
ры ахтар. Мещеряков ту-
һунан бу курдук суруй-
бут: «Кийн аан бастаан
ийинэн кистэлэң үлэ-
кэлэрибиз, аан бастаан
конспирация быраабы-
лаларыгар уораннэ-
уонна омок сиритэр «Ула-
босколонуута» таһаартаа-
быт кийинэлэринэн күүс-
тэ хааччылан мин со-
циал-демократка буолар-
быр көмөлөспүтэ».

1899 саллаахха Си-
биргэ сыллаахха сыл-
дьан В. И. Ленин бэйэ-
тин төрөһүүтүгэр су-
руйбут суруктарыгар 1893
сылтан революционер
Н. Л. Мещеряков туһу-
нан үгүстүк үчүгэй ты-
һынан ахтара, билиһин-
нэргэ сатыыра. (В. И. Ле-
нин сочинениеларын 37-с
томулар 111 стр., В. И.
Ленин «Вэйтин төрө-
һүүтүгэр суруктара»
М., 1931 с., 123, 131, 132,
140, 226, 227 стр.)

Льен куоракка олорон
Н. Л. Мещеряков Ленин
«Искратын» Бельгиятаа-
гы агенһынан үлэлэбитэ.
В. И. Ленин уонна Н. К.
Крупская Швейцария-
тын кэлин Мещеряков-
тасхааа хонон баран Лон-
донга ааспыттар. Сотору,
1902 саллаахха, Ленин
Мещерякову Лондонга

ыһыран түөрт хонукка
инструктажтаан баран
оһуобай соруудах бизрэн
Москвага РСДРП коми-
тетин төрөһүгэр кистэ-
лэһинэн ыһытты. Онно
кэлин «Лэди» дьин хос
ааттанан үлэһин сырыт-
таһына, 1902 сыл элтин-
кыгэ ийи провонатор
Охранной отделениера
тыллаһынар, Москватаа-
гы комитет 27 чылыһы-
рин тутуулаан ыһыт-
тар уонна «Искра» төрө-
тэ Москватаагы группа-
тын туһунан дыһала тэ-

һалаһар. «Сыһына согу-
нара» («Вестник сыһына») дьин кистэлэң марксист-
скай сурунаалы текто-
графка бэчээттиһаллар.
Листовкалары, ыраактаа-
гыны утарарыһырыла-
ры таһаараллар. Саха
сфолоруу дьылаһыгар
ыһыран сурукка уора-
тэллэр.

Кэлин бэйэтин ахты-
тыгар ыраах Саха сир-
гэр сыһынаа сырыта-
хытына да, булан суруй-
сара, сибээстэһэрэ дьин
В. И. Ленингэ махтанан

Революция саллаата

ийбэттэр. Хас биирдик
тутуулубут кийн төрө-
һүү уонна олоһу сирдэ-
ригэр төрүттэрин, тугу
үлэлэбиттэрин ыһытала-
һан суруктары ыһытала-
быттар. Н. Л. Мещеряков
туһунан Тульская, Ря-
занская губернияларга
дармаларын управлен-
ияларга 1903 сыл тох-
сунууга эппиэт ыһыт-
тар (ССРС Октябрьскай
революция Кийн Гос ар-
хива, ф. 58, опись 1, од-
хр. 184; II том, 1903 с. Л.
110 стр.). Онтон сууттаан
Н. Л. Мещерякову хаа-
һыта уурбуттар уонна
кеске Саха сиргэр ыһы-
ттылар.

Н. Л. Мещеряков кэр-
гэнэ А. И. Чечурина, де-
кабристар кэртэттири
курдук, бэйэте көһүл өт-
түрүк кэргэни батыһан
Сибиргэ, Иркутскайтан
ыла кийиһылаах батыһы-
тынан сөбүлэһэн, Саха
сиргэр кэлсэр.

Чурапчыга олодохто-
руна кыраныһыса таһыт-
тын Н. К. Крупская бу-
чардаах сурук кэлэр. Он-
тон ыла аны Ленинни
сибээстэспитиһэн, сүбө-
ама ыһытынан барал-
лар. «Искра» хаһыаты

суруйбута.
Революция кэнигэтин
Н. Л. Мещеряков үйө
чэппэрин устатыгар В. И.
Ленин үөрэһин кийиник
пропагандалаабыт кийи-
һэн буолар. Ленин импе-
риализм, кооперация, ра-
бочай уонна бааһынай
хамсааһынын тустары-
нан, о. д. а. тематическай
сборниктарын онорон ба-
чээтэһпитэ.

Кийн В. И. Ленин
кытта сотору-сотору көр-
сөрө, суруйсара. Горкада
ийи көһүл Ленинни
бииргэ сыһынааһыта.
Эсерка Каплан ыраах-
нык бааһырыдытын кэ-
һэ В. И. Ленин кытта
аан бастаан (Ленин көр-
дөһүүтүнэн) балыһаа
кыһыны көрүһүһүр-
тэрэ. Онно Советскай
правительство эмиссары-
нан Европа государств-
ларыгар сыһыан кэлбит
буолан, В. И. Ленингэ
аан дойду бааһынааһы-
тын туһунан информа-
циялаабыта. Ол туһунан
В. Д. Бонч-Бруевич та-
лыһыбыт айымныла-
рын III томулар, М., 1963
с., 292 стр.; Р. З. Юниц-
кая «Вопросы истории
КПСС» сурунаалга 1968

с., № 4, 91 стр. «В кол-
це фронтов» ыстатыйаты-
гар: «В. И. Ленин. Био-
графическая хроника» V
т., 1916 с., от ыһа; 1919 с.
худун тутар, М., 1975 с.
121 стр. суруллубута. 1922
сыл атырдыах ыйыгар
В. И. Ленин марлыта
улаханник бэртэспити
кэһэ оччотобута «Прав-
да» уонна Госиздат ре-
дакторынан үлэһин сыл-
дьан Мещеряков тийэх
төһүлүн көрсүбүтэ.

Н. Л. Мещеряков «Прав-
да» М. И. Ульянованы
кытта эмиз бииргэ үлэ-
лэбитэ. Н. К. Крупская
ны кытта сибээһин быс-
катаа. Ол курдук, Н. К.
Крупскаяны 70 сааһынан
эбэрдэһин 1939 сыл олун-
ку 24 күнүгэр кийн
дьыһыгар Н. Л. Мещеря-
ков, А. И. Чечурина-Ме-
щерякова уонна эмиз Са-
ха сиргэр кеске кэлэ
сылдыбыт Феликс Кон
кэргэниһэн, Стариков
буоланнар кэлэ сылды-
быттар уонна хаартыскаа
бииргэ түспүттэр. Ол
кэнигэтин ийи хоһоот,
Н. К. Крупская сүрөһи-
нэн ыһыдан өлбүтэ.

Николай Леонидович ор
сылларга «ВСО» кылаа-
һынай редакторын сол-
буйааччынан, «МСЭ» кы-
лааһынай редакторынан
үлэлэспитэ. 1939 сыллаах-
ха ССРС Наукаларын
Академиятын чилиэн-
корреспонденынан талыл-
дыбыта. «Наука и жизнь»
сурунаалы олохтоон эппи-
тиһир редактор буол-
бута.

Н. Л. Мещеряков Аба-
дойду Улуу сэринтин
сылларыгар Москваттан
Казанга редакцияны
кытта көһүгэ кэһэн үлэ-
һин олорон, 1942 сыл
муус устарга тыһыһыан
ыһыдан өлбүтэ.

Г. ЕФИМОВ,
Революционной,
бейбууой уонна үлэ-
албан аат
кулуубун чилиэнэ.
Якутскай к.

«Сельхозтехника» хол-
боһук рабочай остолобу-
йа субу арай ааспыт сыл-
га общественной аһылык
былаанын ырааһынан
аһары төлөрдө. Манна
аһаллаах үөрэхтээх Е. П.
Шеломова уонна опы-
таах повар Д. Д. Макси-
мова үлэһиктэригэр
ыла ас хаачыстыбата,
хааччыны культуура
билиэрди түбүстэ. Кийн-
лэр күүстээх үлэ-
ыраах аһаһыта сыллар
механизатордары мэлди
эйбэстик көрөспүтэр, итин
амтаннаах аһынан күн-
дүлүүллэр.

Остолобуой үлэһиктэ-
бурдук астары, полуфаб-
рикаттары онорон дьин
хаһыакаларын эмиз үөр-
дэллэр.

Снимокка: Е. П. Шело-
мова (хаһас дьик) уон-
на Д. Д. Максимова.

П. Оконешников фотота.

Бөрөлөрү — капкаанынан

Соловьев иһилиһин
кадровой булчута Н. Г.
Собакин соторутаагыта
капкаанынан ийи бөрө-
нү бултаата.

Сүөһүгэ-аска куттал-
лаах адырдалары бул-
таабытын ийи сонор-
дьут убаһанан бириэми-
һэлэннэ.

В. ИГНАТЬЕВ.

Үлэһиктэр суруктара АНДААТАРЫ ХАРЫСТЫАХХА

Оройуон сонордьутта-
рын сүрүн булгара — а-
ндаатар. Ол-эрэри кийи-
ки харыстааһын, үөс-
тэни ситэтэ суохтар.

Саас, бөбүулаах кэһэ,
бу күндү түүлээһи аһаан
бултуур браконьердар
баар буоллулар. Ону бөп-
суохха наада. Андаатары
эһэр гына бултаабат, үөс-
көтөһи иһэр наадаа күө-
лэри булчуттарга баста-
һааннайдык сыһыларар
ордук буолуо ээ.

Государствога тутта-
рыллар тири бэрт кыра
бырыһыана бастаан суор-
тоһынан барар. Ол мин
санаабар, андаатары эр-
дэ, түүтэ-өһө ситэ или-
гинэ бултуурган таһар.
Манна даһатан эттэххэ,
булчуттары күһүнү олук
хөйүт, алтынныга эр-
атын үлэлэртэн боско-
лууллар, онон кыстыкка
бөлөмнөнэллэригэр бириэ-
мэ ордубат. Бу эмиз үлэ-
һэ-хамнаска охсуута суох
буолбатах. Балары учуот-
туох баара.

К. МИРОНОВ,
булчут.

ЭМЧИТЭРГЭ МАХТАА

Улаханник ыһыдан
сройуоннаагы балыһа
терапевтической, онтон
хирургической отделе-
ниеларыгар өр эмтэһин.

Аан бастаан дьыбэр
кэһэн суһал көмөнү врач
Е. С. Оконешникова онор-
бута уонна 22 хонук у-
тата миниги эмтэспитэ.
Онтон прачтар И. П. Фи-
липпова, Е. И. Ермолаева
уонна Н. Н. Кузьмина
салгыһы эмтэһи үгүрдэн
балыһаһатан таһарбар.
«Аны ыһыдыма» дьин
эйбэстик албаатылар.

Дьону өлүүтүн өрү-
һэр үрүн хаалааттаах
чанналарга ис сүрөх-
питтэн махтанабын, ки-
һилэргэ үүмүт 1983 сыл-
га үлэлэригэр ситиһини,
оохторугар дьолу-соргу-
ну баһарабын.

М. ИВАНОВА,
Чурапчы с.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНОВ.

«Сага олох», хаһыат
редакциятыгар УАЗ-469
автомашинада ШОФЕР
наада.

САЛЬВАДОР ПАТРИОТТАРЫН СИТИҢИЛЭРЭ

Ааспыт 1982 сыл бө-
йүлэригэр быраалтарын
ийи, АХШ империя-
лама тойорбоһуунун
утары охсуһууга Латин-
скай Америка дойдула-
рыт норуоттары улахан
кыайыһыларын сыһынан
буолла. Онуоха холобур
— Сальвадор патриотта-
рын ситиһиннэрэ. Онно
Фарабундо Марти ааты-
нан национальная бос-
холонуу фронтун
(ФМНВФ) дьикни буо-
лааччылар Сага дьыл
үүнээрэ арай турдаһына
Вашингтон дьикни хайыс-
халаах режим позиция-
ларыгар кэһэ күүстээх
охсуулары онордулар.
Үс ыйдаах активнай бо-
йбуой дьайыһылар кэ-
һилэриттэн Сальвадор
бастааннаааччылар а
кэһкэ иһилиһиннэлээх
пууннары тутан олоро-
лор, кийи сир-уоту хон-
туруоллууллар. Карател-
лэр армияларын 30 бы-

рыһыана урускалланна.
«Вашингтон пост» ийи-
тиннэрэрини, партизан
нар ситиһиннэлээх бой-
буой дьайыһылар олох-
тоох бааһынайдар орто-
лоругар кийилэр автори-
теттарын өссө ордух үр-
дэттэ. Фронт ону кытары
тэһигэ политической уон-
на дипломатической үлэ-
тин күүһүрдэр. Дойду

һүтүн турунар.
Маассабай информа-
ция ханас күүстэр дьикни
кабалтыһыта хайдах да
уорбаламат сөрөх бур-
жуалнай средстволара
ФМНВФ дьайыһылар,
Уруг дьин төлөрү өйө-
бөтөһө эбитэ буоллар,
Сальвадордаагы фашист-
скай диктатураны түг-
нэрибиз быданнаабыт

Комментатор колонналары

бүтүннүүтүн үрдүнэн но-
руот маассаларын бой-
буой өйдөрө-санаалара
үүнэр. Рабочай кылаас,
хааннаах сойуолаһыла-
ры тохтору, байыаннай
балаһыанһыны көтүр-
ри, профсоюзтары итэ-
һэн демократическай бы-
раалтары чөлөрүгэр тү-
һэрэри, сыһа ырааһы-
нын итэһинэ үлэтэ суох
буолууну тохтору мо-
дуйуһу, забастовкалыр
охсуһуута сыһылы күү-

буолуох ээ дьин били-
нэргэ күһэллэһилэр.
Сальвадору Рейган ад-
министрацията бэйэтин
туһугар «Совуруу Амери-
катаагы Индокитайынан»
оностор. Ити улахана
суох дойдуну утары
хара дьайдаах байыаннай
авантюрада кийрэн ту-
ран, АХШ байыаннай
хабырыһыһыларга ыһы-
лыы Гондурасы тардан
иһэрэһи кэһэһи суолу-
нан иһэр. Ити дойду тер-

риторията ФМНВФ-нун
утары охсуһуу плацдар-
мыгар кубулуудулар, он-
тон Гондурас сэриннэрэ
Сальвадордаагы дикта-
тура армиятыгар көмө-
патриоттары утары ох-
суһууга туһанылаллар.
Карателлэр уонна ки-
һилэр Вашингтоннаагы
хаһаайыттары сүбө-
тарыгар — ыһырык буру-
һу оноруулар. Сага дьыл
субу буолаары турдаһы-
на Сан-Сальвадор чута-
һыттан режим сиртибэ-
лэри маассабайдык кө-
мүллэ сытар уочарат-
таах сага сирдэрэ көһүн-
нэ. Олүктэргэ кыһаллы
муннааһын — сордоһун
суоллара бааллар. Ол
эрэри ити барыта пре-
зидент Р. Рейган Саль-
вадордаагы режим кийи
быраабыгар «биллэр-кө-
стөр прогресс» ситиһи-
тин туһунан салгыбакка
лэбэйдиригэр мөһөйдэбэт.

1983 сыл Сальвадорга
иччаты карателлэр ар-

С. КУЛИК,
ССТА ыһааччыта.

«Сага олох»
районна КПСС
Якутскай АССР.

«Новая жизнь» — орган Чурапчинского
и районного Совета народных депутатов

Бийиһи адырыһыт: почтавай Яндек 878700. Чурапчы с.
Нарп Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор — 21-395, отделлар —
21-405, уопей — 21-505.

1987 Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 лпн.